

A Fővárosi Ítéltábla dr. Mazur Mária ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felpereseknek, Veresné dr. Kispál Ágnes ügyvéd által képviselt ifj. I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű, továbbá ifj. II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű, a III. rendű alperes neve (III.rendű alperes címe) III. rendű alperesek ellen, ajándék visszakövetelése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. március 21. napján meghozott 23.P.20.141/2008/30. számú ítélete ellen az I-II. rendű felperesek részéről 31. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 127.000 (Százhuszonhétezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 330.000 (Háromszázharmincezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az alperesek elvált házastársak, a felperesek a II. rendű alperes szülei. Az alperesek 1993 májusában kötöttek házasságot, 1995-ban a felperesek m-i, C. út 2. szám alatti tanyás ingatlanába költöztek. A felek közösen gazdálkodtak a jelentős nagyságú termőföldön és állattenyésztéssel is foglalkoztak, a II. rendű alperes időszakonként gépkocsivezetőként dolgozott.

Az alperesek házassága fokozatosan megromlott. 2001-ben az I. rendű alperes átmenetileg a szüleihez költözött. Az I. rendű alperes 1995-től 2001-ig kizárólag a családi gazdaságban dolgozott, majd bolti eladó lett, de naponta részt vett a gazdasági munkákban, tejértékesítésben, állatgondozásban.

2004-ben a felperesek értékesítették a tanyás ingatlant, valamennyi állatállományt illetve a berendezési és felszerelési tárgyakat. A vételárból a felperesek 11.000.000-11.000.000 forintot ingyenesen két gyermekük, a II. rendű alperes és a perben nem álló testvére részére juttattak. Az alperesek a 2004. július 26-án kötött

adásvételi szerződéssel, azonos tulajdoni hányadban megvásárolták a m-i J. utca 18. szám alatti ingatlant, a felperesek haszonélvezeti jogával terheltén. A III. rendű alperes az ingatlanra bejegyzett jelzálogjog jogosultja.

Az alperesek házassági életközössége 2005. július 9-én megszűnt, a közös lakásból az I. rendű alperes elköltözött. Házasságukat a bíróság 2008. április 23-án jogerős ítéletével felbontotta.

A felperesek keresetükben annak megállapítását kérték, hogy az alperesek az ingatlan tulajdonjogát ajándékozás jogcímén szerezték meg. Az ajándékot az I. rendű alperestől visszakövetelték. Kérték, hogy a bíróság ajándék visszakövetelése jogcímén rendelkezzen az I. rendű alperes tulajdoni illetőségére egyenlő arányú tulajdonjoguk bejegyzése érdekében. A II. és III. rendű alperesekkel szemben tűrésre irányuló keresetet terjesztettek elő. Ténybeli előadásuk szerint arra tekintettel juttatták az ajándékot, hogy az alperesek életük végéig boldog házasságban fognak élni, és idős korukban támogatják majd a felpereseket. Az alperesek életközössége azonban egy évvel az ajándékozást követően megszakadt. Egy ideig reménykedtek a felperesek abban, hogy az alperesek házassága helyreáll, de végül az alperesek külön életre rendezkedtek be. Házasságuk teljesen és helyrehozhatatlanul megromlott, az életközösség helyreállítására remény már nincsen.

Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. A felek megállapodása szerint az ingatlan vételárával a felperesek kiegyenlítették a gazdaságban az alperesek által végzett munka ellenértékét. Az I. rendű alperes 1995-től 2001-ig kizárólag a családi gazdaságban dolgozott, majd a munkaviszonya mellett is naponta részt vett a gazdálkodásban. A haszonélvezeti jog értékével csökkentett 4.025.000 forint kilenc évi munka ellenértékeként nem tekinthető túlzott mértékűnek.

A házasság a II. rendű alperes alkoholizáló magatartása miatt romlott meg, amelyről a felperesek is tudtak. Az ingatlanvásárlás célja a gazdasági kapcsolat rendezése, az elszámolás volt. A haszonélvezeti jog alapítását az indokolta, hogy a felperesek tartottak fiúk életmódjától, így érezték biztonságban az ingatlant.

Másodlagosan, az ajándékozás megállapítása esetén a kereset elutasítását arra hivatkozással kérte, hogy a felperesek nem fogalmaztak meg semmilyen elvárást vele szemben, amely kizárja a meghiusult feltevés meglétét. Az ajándékra a felpereseknek létfenntartásuk érdekében sincs szüksége, a tanyás ingatlant, az állatállományt, annak szaporulatait, a gépeket és a terményeket 95.000.000 forintért értékesítették.

Az I. rendű alperes azért kényszerült a perbeli ingatlan elhagyására, mert a II. rendű alperes bántalmazta. A házasságból gyermekük sem született. A felperesek már a szerződéskötéskor tudtak arról, hogy az alperesek rosszul élnek, gyermekük nincs, nem lehetett olyan feltevésük, hogy a házasság tartós és boldog lesz.

A II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte.

A III. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felpereseket az I. rendű alperes részére 343.750 forint perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a 330.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a felek között létrejött-e olyan jogviszony, amely az I. rendű alperes által hivatkozott elszámolást megalapozná. A felek előadásai és az elsőfokú ítéletben részletesen ismertetett tanúvallomásokból nem volt megállapítható, hogy az alperesek a tanyás ingatlanon végzett munkájuk ellenértékéért, a felek közötti elszámolás eredményeként részesültek a perbeli ingatlan vételárával egyező 11.000.000 forintban. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése eredményeként megállapította, hogy a juttatás ingyenes volt, a felperesek részéről az I. és II. rendű alperesek javára ajándékozás történt.

A Ptk. 582. § (3) bekezdésére, a PK 76. számú és 81. számú állásfoglalására, a BH 1985. évi 104. szám alatt közzétett eseti döntésre hivatkozással, az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az ajándékozáskor volt-e a felpereseknek olyan feltevése, amelyre figyelemmel az ajándékot adták és e nélkül az ajándékozásra nem került volna sor. Megállapítása szerint az ellentmondó tanúvallomásokból nem vonható le egyértelmű következtetés az ajándékozáskor meglévő feltevésre. Kiemelten értékelte az I. rendű felperes nyilatkozatát, miszerint a haszonélvezeti jog alapítására arra tekintettel került sor, hogy az alperesek házassága nem volt száz százalékos, ha valami probléma lépne fel, például válás, akkor ne vesszen kárba a pénz. A felperesek a lányuknak ajándékozott ingatlanra azért nem alapítottak haszonélvezeti jogot, mert erre náluk nem volt szükség. Az alperesek házassága ezzel szemben ingadozó volt, arra biztosat nem lehetett építeni. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az I. rendű felperes nyilatkozatából egyértelmű, hogy az ajándékozáskor a felperesek megalapozottan nem tételezhették fel; az alperesek hosszú és boldog házasságban fognak élni, a felpereseket idős korukban támogatni fogják, segítségükre lesznek. Az I. rendű alperes ugyan az adásvételi szerződést szerkesztő ügyvéd részére az ügyvédi titoktartás alóli felmentést nem adta meg, bizalomvesztésre, arra hivatkozással, hogy az érdektelenség és az elfogulatlanság részéről nem várható el.

Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek, annak megváltoztatását a keresetüknek megfelelően kérték. Érveik szerint egyértelműen állították, hogy az ajándékozást arra a feltevésre alapították, hogy az alperesek tartós házasságban élnek, idős korukban őket közösen gondozni fogják. Az alperesek házasságában voltak problémák, azonban a II. rendű alperes magatartását, alkalmankénti alkoholizálását az I. rendű alperes elnézte. Megbocsátó magatartásával azt a látszatot keltette, hogy az életközösséget tartósan fent kívánja tartani, számára az mindenben megfelel. Folyamatosan elnéző magatartására figyelemmel megalapozott volt a felperesek feltevése, hogy az alperesek az életközösséget fenntartják, a felperesekről megfelelően gondoskodnak.

Az I. rendű alperes a 2009. november 30-án tartott tárgyaláson állította, hogy az életközösség megszakadását megelőzően, évekkorábban is rendszeresek voltak a veszekedések, nézeteltérések, sőt még „a II. rendű alperes odahozott egy

nőt is a C. úti ingatlanba”. Az alperesek házassága kívülállóknak azt a benyomást keltette, hogy az mindenben megfelel egy szokványos házasságnak. Az elsőfokú bíróság tévesen értékelte, az I. rendű felperes nyilatkozatát az ingatlanra alapított haszonélvezeti joggal kapcsolatban. A felperesek valóban számoltak a II. rendű alperes életmódjából fakadó esetleges problémák lehetőségével. A káros következményektől kívánták megóvni mind az alpereseket, mind pedig magukat. A haszonélvezeti jog alapítása nem az alperesek ingadozó házasságának, hanem a II. rendű alperes ingadozó magatartásának következménye volt.

Álláspontjukat alátámasztja a BH 1996. évi 424. szám alatt közzétett döntés is. Az életközösség megszakításával, a házasság felbontására figyelemmel a felperesek feltevése - az alperesek egymással tartós házasságban fognak élni és a felperesekről idős korukban közösen gondoskodni fognak - meghiúsult. A hivatkozott egyedi ügyben hozott határozat azt a megállapítást erősíti, hogy a fenti feltételek együttes fennállása esetén helye van az ajándék visszakövetelésének. A perben feltárt bizonyítás anyaga a feltételek fennállását igazolja.

A PK 76. számú állásfoglalásból következően a jelentős értékű ajándékozásból alappal következtethető, hogy az ajándékozót valóban az általa állított feltevés indította az ajándékozásra. A közfelfogás szerint is életszerű, hogy az ajándékozásra alapvetően feltevés mellett kerül sor, ha a megajándékozott az ajándékozó gyermekének házastársa. Nyilvánvaló, hogy egy megromlott házasság esetén gyermeküknek, a II. rendű alperesnek ajándékozták volna az ingatlant, vagy az ajándékozásra egyáltalában nem is került volna sor.

Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság a felperesek terhére értékelte, hogy az I. rendű alperes az ügyvédi titoktartás alóli felmentést nem adta meg.

Indítványozták, dr. **Sz.J.** iratszerkesztő ügyvéd tanúkénti meghallgatását, aki a szerződéskötéskor jelen volt az ügyvédi irodában, és igazolja a felperesek állítását, miszerint az ajándékozásra az állított feltevésre figyelemmel került sor.

Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozása szerint a tanúvallomások igazolták, hogy a II. rendű alperes magatartása a házasság fenntartását lehetetlenné tette. Az I. rendű alperest megverte, alkohol fogyasztása miatt rendszeresen munkanélküli volt, házastársát félelemben tartotta.

A felperesek rászorultsága nem igazolt, jelentős értékű ingatlan- és ingóvagyonnal rendelkeznek, másik gyermeküket is megajándékozták. A felpereseket a II. rendű alperes magatartása vezette arra, hogy haszonélvezeti jogot alapítsanak az ingatlanra. Azt, hogy az alperesek házassága bizonytalan volt, az I. rendű felperes is elismerte a perben. A felperesek egyébként is egy elszámolás eredményeként juttatták az ingatlanvagyonra. Az I. rendű alperes állítását e tekintetben S.L. tanúvallomása is igazolja. Az I. rendű alperes éveken át a felperesek gazdaságában dolgozott, nehéz fizikai munkát végzett, ezalatt a II. rendű alperes máshol, munkahelyét váltogatva, tevékenykedett.

Az ajándékozáskor a felpereseket feltevés nem vezette, a felperesek reménye, hogy a házasság tartós lesz, nem azonosítható a feltevéssel. Emellett az alpereseknek az együttélés alatt közös gyermekük nem született.

A megromlott házassági együttélésre vonatkozó I. rendű alperesi előadást megerősítette J-né N.M. tanúvallomása, miszerint az I. rendű alperes 2001-ben már szüleihez visszaköltözött. 2005-ben már a családtagjai is látták az I. rendű alperesen a bántalmazás nyomait. A felperesek másik gyermeke tanúvallomásában is elismerte, hogy az alperesek házasságában voltak problémák, az I. rendű alperes egy alkalommal szüleihez költözött, a testvére alkoholfogyasztása ingadozó volt. Nyomatékosan értékelendő az I. rendű felperesnek a haszonélvezeti jog alapítására vonatkozó nyilatkozata, ezzel kívánta kontroll alatt tartani a II. rendű alperest, ilyen jog alapítására a másik gyermekük részére juttatott ingatlan tekintetében nem került sor.

A II. és a III. rendű alperesek a fellebbezésre fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság érdemben és indokaiban is helytálló döntéssel utasította el a keresetet. A bizonyítékok okszerű értékelésével megalapozottan értékelte az I. rendű alperes terhére állítása bizonyítatlanságát, miszerint a felperesek a perbeli ingatlan vételárát az alperesek munkájának ellenértékeként, elszámolás eredményeként egyenlítették ki.

Az I. rendű alperes részére nyújtott ajándék visszakövetelésének a Ptk. 582. § (3) bekezdése szerint két törvényi feltétele van; az egyik az, hogy az a feltevés, amelyre figyelemmel az ajándékozó az ajándékot adta, utóbb véglegesen megghiúsuljon, a másik pedig az, hogy a feltevés nélkül nem került volna sor az ajándékozásra. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt a hivatkozott törvényi szabályozáson alapuló, a PK 76. számú állásfoglalásban, valamint több egyedi ügyben hozott és közzétett határozatban kifejtett következetes ítélkezési gyakorlatra, mely szerint az ajándékozás időpontjában fennállott és az ajándékozó szándékát döntően meghatározó kívánalmat kell bizonyítani. Ez nem azonosítható az ajándékozó általános erkölcsi elvárásaival, hanem konkrétan kinyilvánított, a megajándékozott számára is felismerhető feltevést kell kifejezésre juttatni. A perben a Pp. 3. § (3) bekezdése, a 164. § (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelte annak a bizonyítása, hogy az ajándékozás időpontjában kifejezetten az alperesek tudomására hozták feltevésüket. Az ajándékot arra tekintettel nyújtották az alpereseknek, hogy közöttük a házassági életközösség fennmarad, a megajándékozottak a felpereseket idős korukban rászorultságuk esetén segíteni, támogatni fogják. A felperesek az I. rendű alperes előtt is kinyilvánított, az ajándékozási szándékot döntően meghatározó feltevésük meglétét nem bizonyították. E körben nem értékelhető az I. rendű alperes terhére, hogy az okiratszerkesztő ügyvéd részére a titoktartás alóli felmentést nem adta meg. A nyilvánvalóan érdekelt ügyvédtől elfogulatlan tanúvallomás nem várható. Az elsőfokú bíróság emellett az I. rendű felperes perbeli nyilatkozatából, a perben feltárt bizonyítékokból megalapozottan állapította meg, hogy az ajándékozáskor az ajándékozók is tudtak a II. rendű alperes esetenkénti italozó magatartásáról, az

alperesek házassági együttélésének hullámzó voltáról. Erre tekintettel alappal nem következtethettek arra, hogy az alperesek boldog, tartós, még a felperesek idős korában is fennálló házasságban fognak élni. Az ajándékozók elképzelése, reménye nem azonosítható a törvényben meghatározott feltevással. A feltevés hiánya pedig fogalmilag kizárja az annak meghíúsulására alapított visszakövetelés megalapozottságát.

A Fővárosi Ítéltábla a kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét - visszautalva az abban kifejtett helyes indokokra is - a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A kifejtett képviseleti tevékenységhez igazodó, az áfával emelt ügyvédi munkadíj, mint másodfokú perköltség, az Itv. 46. § (1) bekezdése szerint fellebbezési illeték viselésére vonatkozó rendelkezés a Pp. 239. §-a szerint irányadó Pp. 78. § (1) bekezdésén, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdésén, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3 § (5)-(6) bekezdésein, és a 4/A. § (1) bekezdésén alapul.

, 2012. február 28.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k.
s.k.
előadó bíró

Dr. Hegedűs Mária
bíró

A kiadmány hitelül:
Szirmai Nikoletta
bírószági ügyintéző